

Weerkorpsen en particuliere beveiligingsorganisaties

Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van weerkorpsen en particuliere beveiligingsorganisaties
(1945-1997)

Samenstelling drs. M.J. Bagchus

Ministerie van Justitie
&
Rijksarchiefdienst/PIVOT

's-Gravenhage, augustus 1998

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een projectorganisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers, eerder overgedragen archieven worden ook eerder volledig toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd wordt met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zou bij de invoering van de nieuwe wet in een korte periode moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar, noch hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de Archiefwet 1962 zijn grote achterstanden ontstaan in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en in het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefdienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk is geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in het geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens op zich moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT gaat ervan uit dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebeoordeling van handelingen van overheidsorganen staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de Rijksarchiefdienst worden overgebracht moet het handelen van de

overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat van de selectie op basis van deze doelstelling bronnen voor de kennis van en het inzicht in de Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken is de methode institutioneel onderzoek van PIVOT. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou *moeten* zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overbrenging van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT hen daarbij adviseren. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure 'Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' (Rijksarchiefdienst/PIVOT, 's-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen gezamenlijk ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de periode 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt de Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop overheidsorganen handelend optreden en omvat:

1. een historische schets van het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:
  - de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
  - de overheidsorganen en overige actoren;
  - de onderlinge relaties tussen de actoren;
  - de beleidsinstrumenten;
  - een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.
2. een overzicht van de handelingen die overheidsorganen verrichten of hebben verricht, inclusief:
  - de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum);
  - de grondslag (bron) van elke handeling;
  - het produkt van de handeling (indien bekend).

Zo mogelijk worden de handelingen thematisch of procedureel geordend, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op het totstandbrengen van een produkt, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Aangezien we niet alleen willen beschrijven

wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven en literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. 'Actor' volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als "een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein". Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van overheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de Archiefwet 1995 wordt, gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, onder 'overheidsorgaan' verstaan "organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend". Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden de handelingen van particuliere instellingen niet opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het "basis selectiedocument" (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt uit de beschrijving van het RIO. In overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst gezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgebracht worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerp selectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)(en) de ontwerp-selectielijst aan aan de minister van OCenW. De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overbrenging van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de gegevensbestanden bij de verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen is PIVOT werkzaam. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches en in de toekomst wellicht beeldplaat. Inmiddels kon uitbreiding van de opslagcapaciteit met ca. 25 km. van bestaande depots in het Algemeen Rijksarchief worden gerealiseerd door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Algemeen Rijksarchief/PIVOT/Den Haag, juni 1995.

Inhoudsopgave

1. VERANTWOORDING	6
2. ONTWIKKELING VAN HET BELEIDSTERREIN	7
2.1 Weerkorpsen	7
2.2 Particuliere beveiligingsorganisaties	8
2.3 Afbakening beleidsterrein	11
3. HANDELINGEN	14
3.1 Weerkorpsen	14
3.1.1 Bijzondere Vrijwillige Landstorm	16
3.1.2 Vrijwillige burgerwachten	17
3.1.3 Weerbaarheids- en schietverenigingen	19
3.2 Particuliere beveiligingsorganisaties	20
3.2.1 Beleidsontwikkeling en evaluatie	20
3.2.2 Verantwoording van beleid	23
3.2.3 Toelating van particuliere beveiligingsorganisaties	25
3.2.4 Sanctionering	26
3.2.5 Toelatingseisen	27
3.2.6 Geld- & Waardetransportbedrijven en Alarmcentrales	33
4. WET- EN REGELGEVING	35
5. ACTOREN	38
6. GERAADPLEEGDE LITERATUUR	40
7. AFKORTINGEN	41

1. Verantwoording

Dit rapport is een resultaat van het op 20 december 1991 tussen de secretaris-generaal van het ministerie van Justitie en de algemene rijksarchivaris gesloten convenant inzake de overbrenging en overdracht van na 1940 gevormde archieven. In dit convenant zijn onder meer afspraken gemaakt over institutioneel onderzoek naar de taakontwikkeling van het ministerie van Justitie in de periode na 1940. Doel van een dergelijk onderzoek is een instrument te bieden voor waardering en selectie van neerslag van de handelingen van rijksactoren op de verschillende beleidsterreinen. Het beleidsterrein dat in dit rapport institutioneel onderzoek (RIO) behandeld wordt, is dat van ‘weerkorpsen en particuliere beveiligingsorganisaties’.

In 1936 is de Wet op de Weerkorpsen vastgesteld. Onder weerkorpsen worden particuliere organisaties verstaan die actief zijn op het taakveld van leger en politie bij de handhaving van in- en uitwendige veiligheid en van de openbare orde en rust. Hieronder vallen onder meer vrijwillige burgerwachten, en weerbaarheids- en schietverenigingen. De minister van Binnenlandse Zaken of Defensie beslist over de toelating van dergelijke weerkorpsen, stelt regels en ziet toe op de naleving ervan. Deze handelingen zijn na de tweede wereldoorlog echter niet of nauwelijks meer verricht. Ook particuliere beveiligingsorganisaties (pbo's) zijn in 1936 onder de werking van de Wet op de Weerkorpsen gebracht, hoewel dit op oneigenlijke gronden gebeurde. Op dit gebied is de minister van Justitie de voornaamste actor.

In dit rapport zijn uitsluitend handelingen opgenomen van actoren die vallen onder de archiefwet 1995. Private instellingen en particulieren zijn buiten beschouwing gelaten. Zo is ook de periode 1940-1945 geen onderwerp van gericht aanvullend onderzoek geweest. De aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde archieven zullen separaat worden behandeld.

In hoofdstuk twee is de contextbeschrijving van het beleidsterrein opgenomen. Het overzicht van handelingen is opgenomen in hoofdstuk drie. Weerkorpsen en pbo's worden in dit hoofdstuk afzonderlijk behandeld. Gezien hun eigensoortig karakter kunnen beide categorieën als separate deelbeleidsterreinen worden beschouwd.

2. Ontwikkeling van het beleidsterrein

2.1 Weerkorpsen

Toen in de dertiger jaren de NSB ontstond, richtte de partij een eigen weerafdeling op om in uniform bij partijbijeenkomsten de openbare orde te handhaven. Dit was aanleiding om in het Wetboek van Strafrecht een verbod op te nemen op het in het openbaar uiting geven aan een staatkundig streven met kleding of opvallende onderscheidingstekens, het uniformverbod¹. Hiermee werd de eerste aanzet gegeven tot beleidsvorming op het terrein van de weerkorpsen. De maatregel bleek echter onvoldoende effect te sorteren. Daarom werd bij wet verboden dergelijke quasi-politiële of quasi-militaristische organisaties tot stand te brengen, daarvan deel uit te maken of deze te steunen. Met deze Wet op de weerkorpsen (Stb. 1936, 206) werden weerkorpsen voor het eerst onder een bestuursrechtelijke regeling gebracht. Uitgangspunt van deze wet was, aldus de toenmalige minister van Justitie, dat het de taak is van de overheid te zorgen voor de handhaving van de openbare orde en rust en het daarom op haar weg ligt maatregelen te nemen als andere groeperingen deze taak proberen over te nemen².

De wet omschreef een weerkorps als een ‘organisatie van particulieren, welke gericht is op of voorbereidt tot het in onderling verband verrichten van of deelnemen aan hetgeen tot de taak behoort van weermacht of politie in handhaving van de uit- en inwendige veiligheid en van de openbare orde en rust’³. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur konden echter organisaties worden toegelaten. Zo werd bij amvb van 2 juli 1938 (Stb. 247) een uitzondering van het wettelijk verbod gemaakt voor de Bijzondere Vrijwillige Landstorm, vrijwillige burgerwachten, weerbaarheids- en schietverenigingen en particuliere beveiligingsdiensten. De Landstorm was voor de tweede wereldoorlog de benaming voor verschillende uit vrijwilligers van de landmacht bestaande formaties. Ter vorming van een legerreserve werden in 1915 en 1916 meerdere landstormkorpsen opgericht. Als gevolg van de revolutiedreiging in november 1918 werd bovendien de Bijzondere Vrijwillige Landstorm (BVL) opgericht om als onderdeel van de Landstorm dienst te doen bij binnenlandse onlusten. In de amvb stond de BVL omschreven als de ‘organisatie van hen, die hetzij als dienstplichtigen, hetzij op grond van een vrijwillige verbintenis, hetzij als behorende tot het reserve-personeel, deel uitmaken van het verlofspersoneel van de Koninklijke Landmacht en zich beschikbaar stellen om na verkregen machtiging van Onzen Minister van Defensie -ter handhaving of herstel van de openbare orde en rust- vrijwillig in werkelijke dienst te komen’⁴. De ministers van Defensie en Binnenlandse Zaken werd opgedragen regels te stellen over kleding, bewapening en uitrusting van de BVL. Bovendien werden zij belast met het toezicht op de naleving van deze voorschriften. Dit weerkorps was echter geen lang leven beschoren want kort na de Duitse inval in 1940 werd de Landstorm door de bezetter ontbonden.

Eveneens naar aanleiding van revolutionaire woelingen in Europa werden in 1918 in meerdere Nederlandse gemeenten vrijwillige burgerwachten opgericht. Deze organisaties bestonden uit gewapende burgers die zichzelf hadden belast met de handhaving van de

¹ art. 435a Wsr ingevoegd bij wet van 15 september 1933, Stb. 476

² R. Glas, ‘Wijzigingsvoorstel Wet op Weerkorpsen;beter laat dan nooit!’ in: *Ars Aequi* 39(1990)4, 222-230 blz. 223

³ art. 1 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206)

⁴ art. 1a amvb van 2 juli 1938, Stb. 247

openbare orde en rust. Vanaf 1 februari 1939 (de dag van inwerkingtreding van de Wet op de weerkorpsen en de daaruit voortgevloede amvb) konden dergelijke burgerwachten door de minister van Binnenlandse Zaken als toegelaten weerkorps worden erkend. Voorwaarde voor erkenning was dat de organisatie rechtspersoonlijkheid had verkregen en dat de minister van Binnenlandse Zaken de statuten had goedgekeurd. Medio 1940 werden de vrijwillige burgerwachten door de Duitsers opgeheven.

Een derde uitzondering van het wettelijk verbod werd gemaakt voor weerbaarheids- en schietverenigingen. Onder een weerbaarheidsvereniging werd verstaan een vereniging ‘die uitsluitend ten doel heeft haar leden in de gelegenheid te stellen zich vrijwillig voor te bereiden op den krijgsdienst of wel het onderhouden en verhoogen van reeds door de leden verkregen militaire bekwaamheden’⁵. Een schietvereniging werd omschreven als een vereniging ‘die uitsluitend ten doel heeft het geven van gelegenheid tot en de beoefening van het schieten met inachtneming van de daaromtrent voor de Koninklijke Landmacht geldende voorschriften’⁶. Erkenning van een vereniging als schiet- of weerbaarheidsvereniging kan door de minister van Defensie geschieden op dezelfde voorwaarden als hierboven beschreven. Het werd deze verenigingen uitdrukkelijk verboden steun te verlenen aan leger of politie. Daarentegen stelde de minister van Defensie in het Weerbaarheidsvoorschrift⁷ vast dat het militaire apparaat medewerking kan verlenen aan erkende weerbaarheids- of schietverenigingen. Deze medewerking kan bestaan uit het ter beschikking stellen van wapens, munitie, personeel en oefen- of schietbanen. Zie hiervoor § 4.3 Militaire infrastructuur in *Te land, ter zee en in de lucht. Een institutioneel onderzoek naar taken en handelingen op het beleidsterrein militaire operatiën van het ministerie van Defensie en voorgangers, 1945-1993*.

Met betrekking tot dit drietal organisaties is de Wet op de weerkorpsen na de tweede wereldoorlog nauwelijks meer gebruikt om het oorspronkelijke onderwerp van zorg te beteugelen⁸. Geheel anders is dat met de vierde categorie organisaties die toegelaten konden worden: de particuliere bewakingsdiensten. Aangezien de aard van deze organisaties zoveel anders is dan die van de drie voorgaande groepen, zullen deze diensten hieronder apart besproken worden.

2.2 Particuliere beveiligingsorganisaties

Particuliere beveiligingsdiensten kregen in feite op oneigenlijke gronden een wettelijke basis. De wet had immers een ander oogmerk dan de regulering van de particuliere beveiligingsindustrie. De omschrijving in de wet van een weerkorps was echter zo ruim dat ook particuliere beveiligingsorganisaties (pbo's) onder de definitie vielen. In de amvb van 2 juli 1938 werden particuliere beveiligingsdiensten omschreven als ‘door particulieren in het leven geroepen organisaties, welke gericht zijn of mede gericht zijn op feitelijke handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust’⁹. Zij werden onderscheiden in de categorieën nachtveiligheids-, bedrijfsbewakings- en overige diensten. Nachtveiligheidsdiensten waren aan het begin van deze eeuw opgericht. Het waren doorgaans kleine bedrijfjes waar gepensioneerden werkten die ‘s nacht de sloten van huizen en bedrijfspanden controleerden. In de jaren twintig werden door sommige industriële bedrijven

⁵ art. 11.1 amvb van 2 juli 1938, Stb. 247

⁶ art. 11.2 amvb van 2 juli 1938, Stb. 247

⁷ Beschikking VS 2-1376 van 17 december 1980

⁸ N.J. Epker en P.M. van der Spek, ‘Tien jaar Beveiligingsjaarboek; tien jaar beveiliging’ in: *Beveiligingsjaarboek 1992*, blz 60

⁹ art. 17.1 amvb van 2 juli 1938, Stb. 247

de eerste eigen bedrijfsbeveiligingsdiensten opgericht. Bij beschikking van 20 maart 1939 gaf de minister van Justitie nadere regels voor de pbo's.

Na de Tweede Wereldoorlog nam de beveiligingsindustrie een hoge vlucht. Onder druk van de toenemende criminaliteit was de politie genoodzaakt prioriteiten te stellen en preventieve taken af te stoten. Steeds vaker werd een beroep gedaan op pbo's en deden nieuwe vormen van particuliere bewaking en beveiliging hun intrede. Voorbeelden hiervan zijn de alarmcentrales en het geld- en waardentransport. In de jaren zeventig bleek met betrekking tot de pbo's de bestaande regelgeving niet meer te voldoen. In 1974 stelde de minister van Justitie daarom de Werkgroep Beveiliging en Bewaking (WBB) in. De werkgroep kreeg de opdracht om de problemen van justitiële en politieke aard op het gebied van beveiliging en bewaking door pbo's te inventariseren en voorstellen te doen omtrent verbetering van de regelgeving. In 1975 en 1977 bracht de werkgroep haar rapporten uit. Geconcludeerd werd dat de pbo's een nuttige en noodzakelijke functie vervullen maar dat regelgeving in een aparte wet gewenst was. Gezien de dringende noodzaak tot wijziging van de regels werd echter geadviseerd eerst de amvb te wijzigen. Op grond van het eindrapport van de WBB werd in 1979 de amvb van 1938 aangepast¹⁰. Pbo's werden voortaan onderscheiden in:

- particuliere beveiligingsbedrijven (de vroegere nachtveiligheidsdiensten); zelfstandige ondernemingen die gespecialiseerd zijn in bewaking en beveiliging door personen. Hun werkterrein omvat o.a. surveillance in warenhuizen, de portiersfunctie in kantoorpanden, bewaking van industrieterreinen en persoonsbeveiliging.
- particuliere bedrijfsbeveiligingsdiensten (de vroegere bedrijfsbewakingsdiensten); interne diensten van een particuliere onderneming die ten behoeve van de eigen organisatie beveiligingswerkzaamheden verrichten.
- particuliere alarmcentrales; ondernemingen die ten behoeve van derden beveiliging verzorgen door het gebruik van alarmapparatuur.
- particuliere geld- en waardetransportbedrijven; ondernemingen die zorg dragen voor het vervoer van geld en grote waarden als edelstenen en kunstvoorwerpen.
- overige particuliere beveiligingsorganisaties, zoals lijfwachtorganisaties en onderzoeksbureaus (voor deze categorie werd voorlopig niets geregeld).

Naast de standaard toelatingseisen kon de minister van Justitie bijzondere voorschriften stellen bij de beoordeling van een aanvraag tot toelating. De algemene eisen hadden betrekking op:

- te verrichten werkzaamheden
- wijze waarop de werkzaamheden verricht worden
- het optreden en presentatie
- financiële grondslagen
- geschiktheid, bekwaamheid en betrouwbaarheid en leeftijd van leiding en personeel
- uniform en legitimatiebewijs
- verslaglegging

Bij beoordeling van een aanvraag diende de minister van Justitie onder meer te letten op:

- opzet van de organisatie
- controle op het personeel door de organisatie
- (inrichting van) het gebouw waarin de organisatie gevestigd is
- het te gebruiken materieel van de organisatie
- het bestaan van waarborgen voor een goed samenspel met overheidsinstellingen
- controle op naleving van de voorschriften
- het bestaan van een redelijke behoefte aan de werkzaamheden van de organisatie

---

¹⁰ KB van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475)

Een gevolg van deze maatregelen was een strakker overheidstoezicht op de pbo's. Taken als het goedkeuren van uniformen werden van het hoofd van de plaatselijke politie overgeheveld naar de minister. De politie bleef belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen¹¹. Bovendien werd de mogelijkheid geschrapt om voor onbepaalde tijd toegelaten te worden. Herhaalde stelselmatige toetsing aan de bijzondere en algemene toelatingseisen betekende een verscherping van het overheidstoezicht. Nieuw was ook de eis dat het territoir waar de organisatie optrad bij de toelating werd vastgesteld. Wilde één bedrijf bovendien in meerdere categorieën functioneren, dan waren evenzovele afzonderlijke toetsingen en toelatingen nodig.

Deze verstrakte regels vonden hun weerslag in de ministeriële regeling voor de pbo's die in 1979 werd vastgesteld (Stcrt. 1979, 173).

Op advies van de WBB werd in 1979 het Adviescollege Bewaking en Beveiliging (ABB) ingesteld. Deze bracht in 1988 advies uit. Ook het ABB pleitte voor regulering van de activiteiten van de bewakings- en beveiligingsindustrie in een aparte Wet op de Bewakings- en Beveiligingsorganisaties naast de bestaande Wet op de Weerkorpsen. Bovendien zouden de sanctiemogelijkheden van de minister vergroot moeten worden, en zou de werkingssfeer van de wet uitgebreid moeten worden tot eenmansbedrijven, onderzoeksbureaus en installateurs van alarmapparatuur. Tot slot zou het opsporingsambtenaren uitdrukkelijk verboden moeten worden werkzaamheden te verrichten voor pbo's. In afwachting van een nieuwe wet, stelde het ABB echter opnieuw een partiële herziening voor.

Kort na het uitbrengen van het advies paste de minister van Justitie de beschikking pbo aan.

Om eenheid en systematiek in de regelgeving te brengen werden de op pbo's betrekking hebbende beschikkingen in één regeling samengebracht, waarin ook enkele wijzigingen werden aangebracht¹². Belangrijke wijziging was dat, om administratieve rompslomp te besparen¹³, een toelating niet meer beperkt was tot de gemeente(n) waarin een pbo werkzaam was, maar dat het territoir uitgebreid werd tot het gehele grondgebied van Nederland. De termijn van toelating daarentegen bleef beperkt.

Vooruitlopend op een algehele herziening van de wet op de weerkorpsen werd deze in 1991¹⁴ gewijzigd. De wijziging was beperkt tot die onderdelen die dringend een nieuwe regeling behoeften. Voortaan werd een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de weerkorpsen en de pbo's. De citeertitel werd dan ook gewijzigd in de 'Wet op de Weerkorpsen en de Particuliere Beveiligingsorganisaties'. Een belangrijke wijziging was dat het sanctiesysteem uitgebreid werd. Aanvankelijk kon de minister slechts een vergunning intrekken. Nu kon hij ook bij overtreding van de voorschriften een administratieve boete opleggen¹⁵. De Wet op de weerkorpsen werd onder de werking van de Wet op de Economische Delicten gebracht, hetgeen meer mogelijkheden bracht voor opsporing en vervolging van overtredingen.

Bovendien werden ook de particuliere recherchebureaus (prb's) onder de werking van de wet gebracht. Onder prb's werden natuurlijke personen of rechtspersonen verstaan die onderzoek verrichten dat kan bijdragen aan het voorkomen of achterhalen van onrechtmatig of crimineel gedrag (b.v. verzekeringsfraude), dan wel zich anderszins op verzoek van particulieren tegen betaling inspannen omtrent personen informatie te vergaren. Daarmee samenhangend werd de reikwijdte van de wet zodanig uitgebreid dat ook éénmansbedrijven onder de definitie vielen. De definitie van een pbo werd uit de amvb overgeheveld naar de wet en kwam te luiden: 'een

---

¹¹ Dit is een taak ten dienste van Justitie, die onder het gezag van de officier van Justitie uitgevoerd wordt.

¹² Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)

¹³ Circulaire van 1 augustus 1988, nr. 1056/588

¹⁴ Wet van 7 november 1991 tot wijziging van de Wet op de weerkorpsen ter zake van de particuliere beveiligingsorganisaties (Stb. 1991, 594)

¹⁵ Deze bevoegdheid is echter niet geëffectueerd (bron: interview)

door een of meer personen in het leven geroepen en in stand gehouden organisatie die is gericht of mede is gericht op de feitelijke handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust, en die niet wordt aangemerkt als weerkorps'¹⁶.

Op 8 november 1993 is aan de Tweede Kamer het wetsvoorstel particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus aangeboden¹⁷, waar al in 1975 door de WBB op aangedrongen werd. Op 6 november 1997 werd de 'Wet van 24 oktober 1997 tot vaststelling van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus' in het Staatsblad gepubliceerd¹⁸. De wet is echter niet nog in 1997 in werking getreden en valt derhalve voorlopig buiten de reikwijdte van dit rapport.

De Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus stelt regels voor de pbo's en particuliere recherchebureaus, ter vervanging van de regelgeving krachtens de Wet op de weerkorpsen en particuliere beveiligingsorganisaties. In de nieuwe wet worden de prb's apart benoemd en er worden aparte regels voor gegeven. Daarnaast worden eisen gesteld aan de installatie van alarmapparatuur en is een verbod opgenomen voor bestuursorganen en politie- of opsporingsambtenaren om voor derden beveiligings- of recherchewerkzaamheden te verrichten.

2.3 Afbakening beleidsterrein

Opsporingsambtenaren

Het beoogde doel van de wet op de Weerkorpsen is, zoals gezegd, te waarborgen dat de handhaving van de openbare orde een exclusieve overheidstaak blijft. Wat de weerkorpsen betreft, voldoet de wet aan de doelstellingen. Sedert de tweede wereldoorlog spelen zij geen rol van betekenis meer op dit terrein. De snel uitdijende particuliere beveiligingssector daarentegen is steeds prominenter aanwezig. In de loop der jaren heeft de branche een aantal 'oneigenlijke' (voornamelijk preventieve) taken van de politie overgenomen. Dat neemt niet weg dat er essentiële verschillen bestaan tussen de politie en de particuliere beveiliging. De politie staat onder gezag van de burgemeester of de Officier van Justitie, terwijl pbo's (op beperkte schaal) gecontroleerd worden door de politie. Veel belangrijker is echter dat de politie primair het algemeen belang en de collectieve veiligheid dient, waar bij pbo's het particulier belang voorop staat¹⁹. Daarom is het personeel van pbo's niet bewapend en beschikken ze niet over opsporingsbevoegdheid. Kortom, zij hebben niet meer bevoegdheden dan de burger.

Een uitzondering geldt echter een aantal bedrijfsbeveiligingsdiensten. In beginsel zijn deze diensten belast met de handhaving van orde, rust en veiligheid binnen het eigen bedrijf. Wanneer het gaat om bedrijven die 'functies vervullen met een algemeen maatschappelijk belang of die door de omvang van hun gebouwen en terreinen of de bijzondere activiteiten die worden verricht een bijzonder risico kennen'²⁰ kan het nodig zijn dat permanent toezicht wordt uitgeoefend door personeel dat beschikt over de bevoegdheden van een opsporingsambtenaar. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bedrijfsbeveiligingsdiensten van De Nederlandse Bank NV, de NV Nederlandse Spoorwegen (spoorwegpolitie) en de NV

---

¹⁶ art. 6.1 (Stb. 1991, 594)

¹⁷ TK 1993-1994, 23 478

¹⁸ Stb. 1997, 500

¹⁹ *Ars Aequi* 39(1990)4 p. 228

²⁰ TK 1994-1995, 23 478, nr. 5, blz. 10

Luchthaven Schiphol (luchthavenpolitie). Op grond van artikel 141 Wetboek van Strafvordering kon de minister van Justitie personeelsleden van deze diensten aanstellen als onbezoldigd ambtenaar van rijkspolitie. Sinds wijziging van dit artikel in 1993 kan op grond van artikel 142.1b Wsv aan bedrijfsbeveiligingspersoneel opsporingsbevoegdheid worden toegekend. Deze opsporingsambtenaren zijn verplicht de strafbare feiten die hen ter kennis komen bij proces verbaal te relateren (art. 152 Wsv) en via de hulpofficier van Justitie in te zenden (art. 156 Wsv). De hieruit voortvloeiende handeling zijn opgenomen in paragraaf 3.3.2.2 van deel 1 of paragraaf 3.2.3 van deel 2 (handelingen om de orde strafrechtelijk te handhaven) van *Handelen met de sterke arm. Rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein 'politie'*. Op deze opsporingsambtenaren is de politiewet van toepassing. Voor de handelingen die voortkomen uit ambtsinstructies of regelingen met betrekking tot bewapening of rechtspositie zij hier opnieuw verwezen naar beide delen van *Handelen met de sterke arm*. Door het verlenen van opsporingsbevoegdheid is een grijs gebied ontstaan tussen de werkzaamheden van de reguliere politie en de pbo's. Soms overlappen de werkzaamheden elkaar zelfs²¹. Zo vervult de Spoorwegpolitie een volledige politietaak op een de iure particulier, maar de facto openbaar terrein in relatie tot hetzelfde publiek als de reguliere politie²². Zij treedt hier dus in plaats van de reguliere politie. Op dit punt is er een duidelijke afwijking van de overige bedrijfsbeveiligingsdiensten die als pbo niet op openbaar terrein en in relatie tot een ander publiek opereren. Dit was voor de WBB aanleiding om de mogelijkheid te opperen van bijzondere regelgeving²³. Waar opsporingsambtenaren in dienst van een pbo optreden om de rechtsorde strafrechtelijk te handhaven, staan zij onder het gezag van de officier van Justitie. Waar zij louter beveiligingswerkzaamheden²⁴ verrichten, is de directie het bevoegd gezag.

Pbo's en integrale veiligheid

Ook buiten het bereik van dit rapport vallen de stadswachten. 'Dit soort projecten hebben vanwege het feit dat stadswachten opereren op de openbare weg tot op heden niet tot het werkterrein van de particuliere beveiliging gehoord', aldus de minister van Justitie²⁵. Ten grondslag aan deze constatering lag de overweging dat door pbo's en stadswachten weliswaar vergelijkbare werkzaamheden worden verricht, 'namelijk het houden van preventief toezicht, maar verschillend zal zijn in opdracht van wie en ten behoeve van wie het werk wordt gedaan. Stadswachten werken in opdracht van de overheid, in het algemeen belang, ten behoeve van alle burgers. Beveiligingsorganisaties werken in opdracht van burgers die hen daarvoor betalen (...) Stadswachten zijn toezichthoudende functionarissen in overheidsdienst. Zij oefenen onder de verantwoordelijkheid van de partners in het desbetreffende driehoeksoverleg en in nauwe samenwerking met de plaatselijke politie preventief toezicht zonder opsporingsbevoegdheid uit op of aan de openbare weg binnen een afgebakend gebied binnen een gemeente'²⁶.

Grosso modo geldt hetzelfde voor buurtpreventie. Hier gaat het om groepen burgers die in onderlinge afspraak elkaars eigendommen bewaken. Dit preventief toezicht is gericht op

---

²¹ TK 1994-1995, 23 478, nr. 5, blz. 10

²² Zie voor handelingen van de Spoorwegpolitie ook het deel 'Collectief Personenvervoer' van het RIO *Personenvervoer*.

²³ Interim-rapport WBB, 1975 blz. 28

²⁴ In het voorstel van wet omschreven als 'het bewaken van de veiligheid van personen en goederen of het waken tegen verstoring van de orde en rust op terreinen en in gebouwen'. TK 1993-1994, 23 478, nrs. 1 en 2, blz. 2.

²⁵ TK 1990-1991, 21 426

²⁶ TK 1994-1995, 23 478, nr. 5, blz. 12

sociale controle in de wijk en vindt plaats in samenwerking met en onder toezicht van de politie. Tot de openbare ruimte strekt dit particulier initiatief zich niet uit en valt derhalve niet binnen de werkingssfeer van de Wet op de Weerkorpsen²⁷.

Buurtpreventie- en stadswachtprojecten behoren tot het beleidsterrein van de integrale veiligheid. Handelingen op dit terrein zijn te vinden in paragraaf 3.2.4 van *Handelen met de sterke arm, deel II Rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein 'politie' 1994* (rapport nr. 31).

Handhaving

Voor particuliere recherchebureaus zijn regels rond persoonsregistraties opgenomen in de Wet Persoonsregistraties (WPR). Deze bureaus zijn gehouden hun persoonsregistraties te melden bij de Registratiekamer. Bij de vergunningverlening wordt nagegaan of aan deze meldingsplicht is voldaan. Verder geeft de WPR speciale regels voor de particuliere recherchebureaus. De Registratiekamer houdt toezicht op de naleving ervan. Handelingen die voortkomen uit de privacywetgeving zullen worden opgenomen in het nog te concipiëren rapport over persoonsregistraties.

Toen in 1991 de Wet op de Weerkorpsen en de Particuliere Beveiligingsorganisaties onder de werking van de Wet op de Economische Delicten werd gebracht, betekende dit een uitbreiding van de sanctiemogelijkheden. Overtredingen konden worden bestraft met geldboetes of gevangenisstraffen. Daarnaast kon een pbo geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd. Bovendien ontstond de mogelijkheid voor de minister van Justitie om andere dan gewone opsporingsambtenaren aan te wijzen voor door pbo's gepleegde delicten (bijvoorbeeld de Economische Controledienst)²⁸. Handelingen voortvloeiend uit de Wet op de Economische Delicten zullen aan bod komen bij het onderzoek naar de beleidsterreinen van het ministerie van Economische Zaken.

In institutioneel opzicht was binnen het ministerie van Justitie de zorg voor de uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen ondergebracht bij de Directie Politie. Het (staf)bureau Juridische Zaken, waarbinnen later een afdeling Bijzondere Wetten werd ingericht, onderhield het stelsel van vergunningen en bestuurlijk toezicht. Later is deze taak overgeheveld naar de Directie Bestuurszaken. Wat de particuliere beveiligingsorganisaties betreft draagt de Wet op de Weerkorpsen praktisch alle toezichthoudende bevoegdheden op aan de minister van Justitie. In de Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en recherchebureaus is aan de tweede politieminister, de minister van Binnenlandse Zaken, een grotere rol toebedeeld, bijvoorbeeld bij het verlenen van bepaalde ontheffingen en het gebruik van handboeien. Met de handhaving zijn opsporingsambtenaren belast.

---

²⁷ TK 1996-1997, 23 478, nr. 10, blz. 6

²⁸ *Ars Aequi* 39(1990)4 p. 227

3. Handelingen

3.1 Weerkorpsen

- 1
handeling het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken en van Defensie
periode 1945-
product beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties
- 2
handeling het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wetten, algemene maatregelen van bestuur en koninklijke besluiten inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken en van Defensie
periode 1945-
product wetten, koninklijke besluiten, algemene maatregelen van bestuur
- 3
handeling het opstellen van periodieke verslagen over ontwikkelingen inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen
- 4
handeling het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van de Kamers der Staten-Generaal inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product brieven, notities
- 5
handeling het verstrekken van informatie aan de Commissies voor de Verzoekschriften van de Staten-Generaal, aan overige Kamercommissies en aan de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten van burgers inzake ontwikkelingen betreffende weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product brieven, notities

- 6
handeling het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake weerkorpsen en het voeren van verweer in beroepschriftenprocedures voor de Raad van State en/of kantonrechter
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
opmerking Zie ook het rapport betreffende de Raad van State
- 7
handeling het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen inzake weerkorpsen en het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
- 8
handeling het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product brieven, notities
- 9
handeling het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product voorlichtingsmateriaal
- 10
handeling het voorbereiden van intern (wetenschappelijk) onderzoek en het vaststellen van onderzoeksrapporten inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product nota's, notities, onderzoeksrapporten
- 11
handeling het voorbereiden en begeleiden van extern (wetenschappelijk) onderzoek inzake weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product nota's, notities
- 12
handeling het verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op het terrein van weerkorpsen
actor ministers van Binnenlandse Zaken of van Defensie
periode 1945-
product beschikkingen

3.1.1 Bijzondere Vrijwillige Landstorm

13

handeling het machtigen van leden van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm om vrijwillig in werkelijke dienst van de Koninklijke Landmacht te komen ter handhaving of herstel van de openbare orde

actor minister van Defensie

grondslag art. 1a amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

periode 1945-

14

handeling het vaststellen, wijzigen of intrekken van regels over bewapening, kleding en uitrusting van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm

actor ministers van Defensie en van Binnenlandse Zaken

grondslag art. 2 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

periode 1945-

15

handeling het toezien op naleving van de regels over bewapening, kleding en uitrusting van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm

actor ministers van Defensie en van Binnenlandse Zaken

grondslag art. 2 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

periode 1945-

16

handeling het ontvangen van inlichtingen over financiën, samenstelling, inrichting, beheer en bewapening van (onderdelen van) de Bijzondere Vrijwillige Landstorm

actor minister van Binnenlandse Zaken

grondslag art. 3 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

periode 1945-

3.1.2 Vrijwillige burgerwachten

17

handeling het goedkeuren van de reglementen van een vrijwillige burgerwacht
actor minister van Binnenlandse Zaken
grondslag art. 4.1 of 4.4 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

18

handeling het voor (on)bepaalde tijd erkennen van een organisatie als vrijwillige burgerwacht of het intrekken van de erkenning
actor minister van Binnenlandse Zaken
grondslag art. 1b, 4.1, 4.2 of 4.3 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

19

handeling het verlenen van toestemming aan een vrijwillige burgerwacht voor openbaar vertoon buiten de gemeente van vestiging
actor minister van Binnenlandse Zaken
grondslag art. 6 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

20

handeling het toezien op de bezetting van de rangen, het houden van oefeningen, marsen en parades, het opleidingsprogramma, de aankoop, bewaring en onderhoud van wapens, munitie en overige uitrusting van vrijwillige burgerwachten
actor minister van Binnenlandse Zaken of de minister van Defensie
grondslag art. 7.2 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

21

handeling het ontvangen van inlichtingen over samenstelling, inrichting, beheer en bewapening van vrijwillige burgerwachten
actor minister van Binnenlandse Zaken
grondslag art. 8.1 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

22

handeling   het ontvangen van de begrotingen en jaarrekeningen van de vrijwillige
                  burgerwachten

actor   minister van Binnenlandse Zaken

grondslag   art. 8.2 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet
                  op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

periode   1945-

3.1.3 Weerbaarheids- en schietverenigingen

23

handeling het voor (on)bepaalde tijd erkennen van een organisatie als weerbaarheids- of schietvereniging of het intrekken van de erkenning
actor minister van Defensie
grondslag art. 1c, 9.1, 9.2 of 9.3 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

24

handeling het in bijzondere gevallen verlenen van vergunning aan een weerbaarheids- of schietvereniging om in gezamenlijk verband op te treden tot het verrichten van of deelnemen aan eerbetoon
actor minister van Defensie
grondslag art. 15 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

25

handeling het goedkeuren van uniformkleding en onderscheidingstekens van een weerbaarheids- of schietvereniging
actor minister van Defensie
grondslag art. 16 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode 1945-

3.2 Particuliere beveiligingsorganisaties

3.2.1 Beleidsontwikkeling en evaluatie

26

handeling het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid inzake particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus

actor ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken

periode 1945-

product beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties

opmerking Onder vigeur van de Wet op de Weerkorpsen speelt de minister van Binnenlandse Zaken een rol bij de vaststelling van de uitgangspunten van het beleid op dit terrein als coördinator bij het integrale veiligheidsbeleid of in verband met zijn taak bij de bescherming van de grondrechten (bron TK 1994-1995, 23 478, nr. 5, blz. 8-9)

27

handeling het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wetten, algemene maatregelen van bestuur en koninklijke besluiten op het gebied van particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus

actor ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken

periode 1945-

28

handeling het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen inzake de afstemming van normen voor elektrotechnische onderdelen van alarmapparatuur en het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties

actor minister van Justitie

bron TK 1996/97, 23 478, nr. 10 blz. 2

periode 1945-

opmerking harmonisering van regels ten aanzien van pbo's buiten het technische vlak is niet aan de orde

29

handeling het instellen van advieslichamen op het gebied van bewaking en beveiliging door particuliere beveiligingsorganisaties alsmede het benoemen van voorzitters en leden

actor minister van Justitie

periode 1945-

product

- beschikking instelling Werkgroep Bewaking en Beveiliging (Commissie Kroeskamp) van 10 juni 1974, Politie Nr. 623 J 574
- beschikking instelling Adviescollege Bewaking en Beveiliging van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63), gewijzigd bij beschikking van 10 mei 1982, Politie nr. 375/582, van 28 november 1985, Politie nr. 1504/585, van 30 januari 1985, Politie nr. 154/589, van 5 december 1989, Politie nr. 2026/589

30

handeling het inventariseren van en rapporteren over de problemen van justitiële en politieke aard op het gebied van beveiliging en bewaking door particuliere organisaties

actor Werkgroep Bewaking en Beveiliging (Commissie Kroeskamp)

grondslag beschikking van de minister van Justitie van 10 juni 1974, Politie Nr. 623 J 574.

bron Stcrt. 1974, 127

periode 1974-1977

product Interim-rapport 1975

31

handeling het adviseren van de minister van Justitie omtrent de problemen van justitiële en politieke aard op het gehele gebied van de beveiliging en bewaking door particuliere organisaties

actor Werkgroep Bewaking en Beveiliging (Commissie Kroeskamp)

grondslag beschikking van de minister van Justitie van 10 juni 1974, Politie Nr. 623 J 574.

bron Stcrt. 1974, 127

periode 1974-1977

product Eindrapport 1977

32

handeling het rapporteren aan de minister van Justitie over ontwikkelingen op het gebied van de bewaking en beveiliging door pbo's

actor Adviescollege Bewaking en Beveiliging

grondslag art. I beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)

periode 1979-1996

33

handeling het adviseren van de minister van Justitie omtrent aanpassing van de uitvoeringsbesluiten van de Wet op de Weerkorpsen

actor Adviescollege Bewaking en Beveiliging

grondslag art. I beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)

periode 1979-1996

product Advies, ten behoeve van de minister van Justitie, over de noodzaak de geldende wettelijke regeling van bewakings- en beveiligingsorganisaties te wijzigen (juni 1988)

34

handeling het adviseren van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het ontwerpen van een wet, ter vervanging van de Wet op de Weerkorpsen

actor Adviescollege Bewaking en Beveiliging

grondslag art. I beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)

periode 1979-1996

35

handeling het vaststellen van de opdrachten voor en de rapporten van (wetenschappelijk) onderzoek inzake het werkterrein van particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus

actor minister van Justitie

product nota's, notities, onderzoeksrapporten

36

handeling het voorbereiden en begeleiden van (wetenschappelijk) onderzoek inzake het werkterrein van particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus

actor minister van Justitie

product nota's, notities

37

handeling het voeren van overleg met (particuliere) instanties over onderwerpen betreffende de bewaking en beveiliging door particuliere organisaties

actor ministers van Justitie en/of van Binnenlandse Zaken

bron TK 1989/1990, 21426; 1994/95, 23478, nr. 5 blz. 28; 1996/97, 23478, nr. 10, blz 15

opmerking Het betreft hier overleg dat niet valt onder de eerste handeling van deze paragraaf. Bijvoorbeeld het overleg met de Projectgroep Certificatie Particuliere Alarmcentrales en het Overlegorgaan Particuliere Beveiliging. De projectgroep is in 1992 ingesteld door de Coördinatie Commissie Beveiliging (CBB, ingesteld door FeBeNed, verzekeraars en Directie Criminaliteitspreventie van het ministerie van Justitie). Naast vertegenwoordigers van de ministeries nemen aan het overleg binnen deze projectgroep o.a. deel afgevaardigden van de verzekeringsbranche, de Uneto, de VEB, de NVOB, de VPB en leveranciers van alarmapparatuur. Het Overlegorgaan Particuliere Beveiliging is een forum waarin de georganiseerde particuliere beveiligingssector en vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie geregeld van gedachten wisselen

3.2.2 Verantwoording van beleid

38

handeling het opstellen van periodieke verslagen over ontwikkelingen op het terrein van particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
actor minister van Justitie
product jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen
opmerking met het toezicht op en de uitvoering van bevoegdheden op dit beleidsterrein is onder vigeur van de Wet op de Weerkorpsen uitsluitend de minister van Justitie belast

39

handeling het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van de Kamers der Staten-Generaal inzake particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
actor minister van Justitie
product brieven, notities

40

handeling het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen inzake particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
actor minister van Justitie
product brieven, notities
opmerking Het betreft hier inlichtingen van eenvoudige aard

41

handeling het behandelen van klachten van burgers over het optreden van pbo's
actor minister van Justitie
bron TK 1994/95, 23 478, nr. 5 blz. 3-4
opmerking De bij de Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties (VPB) aangesloten pbo's passen een eigen klachtenreglement toe. In het wetsvoorstel Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus is in de mogelijkheid voor een ministeriële regeling voorzien. (Bron: TK 1996/97, 23 478, nr. 10 blz. 2)

42

handeling het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van pbo's en particuliere recherchebureaus
actor minister van Justitie
product voorlichtingsmateriaal

43

handeling het verstrekken van informatie aan de Commissies voor de Verzoekschriften van de Staten-Generaal, aan overige Kamercommissies en aan de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten van burgers inzake ontwikkelingen betreffende particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
actor minister van Justitie
product brieven, notities

44

handeling	het verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op het terrein van particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
actor	minister van Justitie
product	beschikkingen

3.2.3 Toelating van particuliere beveiligingsorganisaties

45

handeling	het verlenen, verlengen, weigeren of intrekken van een toelating van een particuliere beveiligingsorganisatie
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 1.2, 18.1, 18.3, 19.1, 19.2 of 20 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247) - art. 1.2, 18.1, 18.3 of 18.5 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247), zoals gewijzigd bij amvb van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475) en vervallen bij amvb van 30 oktober 1992 (Stb. 1992, 577) - art. 5 of 10 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetwijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
periode	1945-
product	beschikkingen
opmerking	Alvorens te beschikken over toelating in een bepaalde categorie wint de minister het advies in van de Procureur-generaal in het betrokken ressort of (bij aanvraag verlenging vergunning) van de plaatselijke Korpschef.

46

handeling	het desgevraagd adviseren van de minister van Justitie omtrent het beleid inzake de toelating van pbo's
actor	Adviescollege Bewaking en Beveiliging
grondslag	art. I beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)
periode	1979-1996

47

handeling	het aanwijzen van categorieën pbo's waarvoor een vergunning van de minister van Justitie niet vereist is
actor	minister van Justitie
grondslag	art. 7.1 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetwijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
periode	1992-

48

handeling	het ontvangen van een aanmelding van een pbo in een categorie waarvoor een vergunning van de minister van Justitie niet vereist is
actor	minister van Justitie
grondslag	art. 7.2 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetwijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
periode	1992-

3.2.4 Sanctionering

49

handeling	het optreden in een kroonberoep inzake weigering of intrekking van een toelating
actor	minister van Justitie
grondslag	art. 18.4 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)
periode	1945-1979

50

handeling	het beslissen op beroep- of bezwaarschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake weigering of intrekking van een toelating en het voeren van verweer in beroepschriftenprocedures voor de Raad van State en/of kantonrechter
actor	minister van Justitie
grondslag	<ul style="list-style-type: none"> - art. 21.4 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247), zoals gewijzigd bij amvb van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475) en vervallen bij amvb van 30 oktober 1992 (Stb. 1992, 577) - Wet Administratieve Rechtspraak Overheidsbeschikkingen - Algemene Wet Bestuursrecht
periode	1979-
opmerking	Zie ook het rapport betreffende de Raad van State

3.2.5 Toelatingseisen

51

handeling	het vaststellen, wijzigen of intrekken van algemene toelatingseisen voor particuliere beveiligingsorganisaties
actor	minister van Justitie
grondslag	<ul style="list-style-type: none"> - art. 18.1 en 18.2 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247) - art. 18.2 of 18.6 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247), zoals gewijzigd bij amvb van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475) en vervallen bij amvb van 30 oktober 1992 (Stb. 1992, 577) - art. 9.1 en 9.3 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetwijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
periode	1945-
product	<ul style="list-style-type: none"> - Beschikking particuliere nachtveiligheidsdiensten (Stcrt. 1939, 64) - Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173) - Beschikking toelatingsvoorwaarden particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1983, 144) - Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161) - Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237) - Circulaires
opmerking	<p>Onder deze handeling wordt ook verstaan het vaststellen, wijzigen of intrekken van modellen voor het uniform, embleem, legitimatiebewijs, personeelsinstructie en jaarverslag van pbo's, welke als bijlagen bij de regeling zijn toegevoegd.</p> <p>Artikel 9.2 van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetwijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594), bepaalde dat bij de uitvoering van een aantal van deze regels aan het hoofd van de plaatselijke politie ter zake bevoegdheden konden worden verleend of taken worden opgedragen. Deze bepaling werd toegevoegd naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad Van State van 13 december 1990. In de beschikking pbo's was bepaald dat het hoofd van de plaatselijke politie aan beveiligingsbeambten toestemming moest geven voor het verrichten van werkzaamheden. De afdeling Rechtspraak oordeelde dat deze politiecreening geen grondslag had in de Wet op de Weerkorpsen. Om (sub)delegatie aan het hoofd van de plaatselijke politie alsnog een wettelijke basis te geven, werd bovenstaande bepaling opgenomen. In de circulaire van de Minister van Justitie van 1 december 1992 (268266/592/RT), vervangen door circulaire van 7 februari 1994 (421621/594/DR), werd dit eenmalig geregeld.</p>

- 52
handeling het vaststellen, wijzigen of intrekken van bijzondere voorschriften aan een toelating van een particuliere beveiligingsorganisatie
actor minister van Justitie
grondslag - art. 18.4 of 18.6 amvb van 2 juli 1938 houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247), zoals gewijzigd bij amvb van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475) en vervallen bij amvb van 30 oktober 1992 (Stb. 1992, 577)
- art. 8.3 en 8.4 Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1936, 206), zoals ingevoegd bij wetswijziging van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
periode 1979-
- 53
handeling het sluiten van convenanten met bedrijfssectoren inzake vereisten van bewaking en beveiliging zonder dat deze vereisten worden opgenomen in de regelgeving
actor minister van Justitie
bron TK 1989/1990, 1990/1991, 21 426
periode 1945-
product bijvoorbeeld het akkoord met het bankwezen over het eigen geld- en waardetransport
- 54
handeling het sluiten van convenanten met pbo's over samenwerking en verdeling van politietaken
actor minister van Justitie
bron Tijdschrift voor de Politie 53(1991)6, p. 257
periode 1945-
product bijvoorbeeld het convenant tussen de Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie en het particuliere Korps Luchthavenpolitie van de NV Luchthaven Schiphol
- 55
handeling het adviseren van de minister van Justitie met betrekking tot het overheidstoezicht op de bewaking- en beveiligingsbranche
actor Adviescollege Bewaking en Beveiliging
grondslag art. I beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)
periode 1979-1996
- 56
handeling het ontvangen van inlichtingen over de werkzaamheden van een pbo die een spoedopdracht uitvoert in een gemeente waarin deze niet is toegelaten
actor minister van Justitie
grondslag art. III.3 Beschikking toelatingsvoorwaarden particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1983, 144)
periode 1983-1988

57

handeling het ontvangen van mededelingen van pbo's over maatregelen die zijn getroffen om te voorkomen dat vertrouwelijke gegevens in handen van onbevoegden komen

actor minister van Justitie

grondslag art. 7 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)

periode 1979-1988

58

handeling het verlenen, weigeren of intrekken van toestemming aan een persoon om leiding te geven aan een pbo

actor minister van Justitie

grondslag - art. 8 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)

- art. 9.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)

- art. 11.1 of 11.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)

- art. 11.1 of 11.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)

periode 1979-

opmerking Alvorens te beschikken wint de minister het advies in van de Procureur-generaal in het betrokken ressort of (bij aanvraag verlenging vergunning) van de plaatselijke Korpschef

59

handeling het goedkeuren van een door een pbo opgestelde instructie voor het personeel

actor minister van Justitie

grondslag - art. 10 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)

- art. 11 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)

- art. 5.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)

- art. 5.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)

periode 1945-

opmerking Hoewel deze bepaling in pas 1979 in de Beschikking pbo's werd opgenomen, kon voordien in toelatingsbeschikkingen worden bepaald dat de instructie ministeriële goedkeuring behoeft. Zie bij voorbeeld de Beschikking Toelating Spoorwegrecherche als particuliere bewakingsdienst (APB 1955, 7) en de Beschikking Instructie voor de Spoorwegrecherche (APB 1967, 6). Een standaardinstructie werd als bijlage bij de regeling opgenomen.

60

handeling het goedkeuren van het uniform dat het personeel van een pbo moet dragen

actor minister van Justitie

grondslag - art. 13.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)

- art. 16.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)

- art. 12.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)

- art. 12.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)

periode 1945-

opmerking Hoewel deze bepaling in pas 1979 in de Beschikking pbo's werd opgenomen, kon voordien in toelatingsbeschikkingen worden bepaald dat het uniform ministeriële goedkeuring behoeft. Zie bijvoorbeeld de Beschikking Toelating Spoorwegrecherche als particuliere bewakingsdienst (APB 1955, 7; zoals gewijzigd in APB 1976, 6) en de Beschikking Uniform Spoorwegrecherche (APB 1968, 1)

61	
handeling	het goedkeuren van de eisen waaraan de afgifte moet voldoen van een verklaring van de Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging of de Nederlandse Bond voor de Diensthond dat een hond geschikt is om als surveillance- of objectbewakingshond op te treden
actor	minister van Justitie
grondslag	art. 16.2 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)
periode	1980-1988
62	
handeling	het vaststellen, wijzigen of intrekken van nadere regels omtrent het gebruik van honden door pbo's
actor	minister van Justitie
grondslag	art. 16.4 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)
periode	1980-1988
product	Beschikking vereisten uitvoering beveiligingswerkzaamheden met een bewakingshond (Stcrt. 1982, 232)
63	
handeling	het ontvangen een jaarverslag van een pbo over de verrichte beveiligingswerkzaamheden
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 17 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173) - art. 20 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161) - art. 10.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - art. 10.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1979-
opmerking	De ontvangen gegevens worden verwerkt in statistische overzichten.
64	
handeling	het goedkeuren van de eisen en het reglement van het examen dat door beveiligingspersoneel met goed gevolg moet worden afgelegd voor het behalen van het voorgeschreven diploma
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 11.2 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173), zoals toegevoegd bij beschikking van 22 september 1982 (Stcrt. 1982, 232) - art. 12.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161) - art. 16.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - art. 16.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1982-
product	Beschikking goedkeuring exameneisen en examenreglement voor het Basisdiploma Beveiligingsbeambte van de Stichting Vakopleiding Particuliere Beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1982, 232)
opmerking	Vanaf 1988 werd de goedkeuring rechtstreeks in de beschikking pbo's vastgelegd (art. 12.2 en 13 Stcrt. 1988, 161 en art. 18 Stcrt. 1992, 232 en Stcrt. 1997, 237).

65

handeling	het verlenen van gedeeltelijke of gehele ontheffing van één of meer toelatingseisen
actor	minister van Justitie
grondslag	<ul style="list-style-type: none"> - art. 20 Beschikking particuliere nachtveiligheidsdiensten (Stcrt. 1939, 64) - art. 19 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173) - art. 23 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)
periode	1945-1992
product	<ul style="list-style-type: none"> - Beschikking ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1982, 232) - Beschikking ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1983, 144) - Beschikking verlenging ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1985, 66) - Beschikking verlenging ontheffingstermijn behalen diploma particulier beveiligingsbeambte (Stcrt. 1986, 217) - Beschikking verlenging ontheffing plicht bezit diploma particulier beveiligingsbeambte (Stcrt. 1987, 117)
opmerking	Het betreft hier een algemene ontheffing. De ontheffing van de diploma-eisen werd vanaf 1988 opgenomen in de beschikking pbo's.

66

handeling	het verlenen van ontheffing van de bepaling dat een beambte uitsluitend beveiligingswerkzaamheden mag verrichten indien hij in het bezit is van een erkend diploma
actor	minister van Justitie
grondslag	<ul style="list-style-type: none"> - art. 16.7 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232), vernummerd tot art. 16.6 bij beschikking van 2 november 1993 (Stcrt. 1993, 223), vernummerd tot art. 16.5 bij beschikking van 13 maart 1997 (Stcrt. 1997, 55) - art. 16.5 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1992-

67

handeling	het verlenen van ontheffing van de bepaling dat een beambte uitsluitend ongeüniformeerd beveiligingswerkzaamheden mag verrichten indien hij in het bezit is van het Vakdiploma Beveiliging van de Stichting Vakexamens Particuliere Beveiligingsorganisaties
actor	minister van Justitie
grondslag	<ul style="list-style-type: none"> - art. 17.3 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232), zoals gewijzigd bij beschikking van 20 december 1996 (Stcrt. 1996, 249) - art. 17.3 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1992-

68

handeling	het ten behoeve van de centrale administratie van ongediplomeerde beveiligingsbeambten ontvangen en registreren van een verklaring van afgifte van een tijdelijk (groen) legitimatiebewijs (i.e. de 'witte kaart')
actor	minister van Justitie
bron	- circulaire van de minister van Justitie van 1 augustus 1988, nr. 1056/588 - circulaire van de minister van Justitie van 7 februari 1994, nr. 421621/594/DR
periode	1982-
opmerking	Wanneer een groen legitimatiebewijs wordt omgezet in een grijs legitimatiebewijs, wordt de daarbijbehorende witte kaart vernietigd.

3.2.6 Geld- & Waardetransportbedrijven en Alarmcentrales

69

handeling	het vaststellen, wijzigen of intrekken van voorschriften met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting van particuliere alarmcentrales
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 22.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161) - art. 21.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - art. 21.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1988-
opmerking	Deze richtlijnen zijn onder meer vastgelegd in de circulaire van de minister van Justitie van 1 augustus 1988, nr. 1056/588 en in de bijlagen bij de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232). Volgens de Europese richtlijn 83/183 moeten dergelijke technische voorschriften aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen worden gemeld. Een uitspraak van het Belgische Hof van Justitie in de zaak tussen de producenten van alarmsystemen CIA Security International versus Signalson en Securitel leidde tot de 'Securitel-affaire'. Om alsnog aan de verplichting tot notificatie te voldoen werd de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties in 1997 opnieuw vastgesteld .

70

handeling	het goedkeuren van de maatregelen die door particuliere alarmcentrales zijn getroffen met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 20 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173) - art. 22.2 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)
periode	1979-1992

71

handeling	het verlenen van ontheffing van de eisen met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting van particuliere alarmcentrales
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 21.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - art. 21.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1992-

72

handeling	het vaststellen, wijzigen of intrekken van voorschriften met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting van particuliere geld- en waardetransportbedrijven
actor	minister van Justitie
grondslag	- art. 22.1 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161) - art. 23.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232) - art. 23.1 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode	1988-
opmerking	Deze richtlijnen zijn onder meer vastgelegd in de circulaire van de minister van Justitie van 1 augustus 1988, nr. 1056/588 en in de bijlagen bij de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)

73

handeling het goedkeuren van de maatregelen die door geld- en waardetransportbedrijven zijn getroffen met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting
actor minister van Justitie
grondslag - art. 23 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)
- art. 22.2 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)
periode 1979-1992

74

handeling het verlenen van ontheffing van de eisen met betrekking tot werkwijze, inrichting en uitrusting van particuliere geld- en waardetransportbedrijven
actor minister van Justitie
grondslag - art. 23.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)
- art. 23.2 Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)
periode 1992-

75

handeling het vaststellen, wijzigen of intrekken van nadere richtlijnen over de A en B-toelating van geld- en waardetransportbedrijven
actor minister van Justitie
grondslag art. 21 Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173), zoals gewijzigd bij beschikking van 22 maart 1985 (Stcrt. 1985, 74)
periode 1979-1985

4. Wet- en regelgeving

Wet op de weerkorpsen (Stb. 1936, 206)

- in werking 1 februari 1939 (Stb. 1938, 287)
- gewijzigd bij Wet van 10 maart 1984 (Stb. 1984, 91)
- in werking 1 mei 1984 (Stb. 129)
- gewijzigd bij Wet van 7 november 1991 (Stb. 1991, 594)
- in werking 1 december 1992 (Stb. 1992, 589)
- gewijzigd bij Wet van 9 december 1993 (Stb. 1993, 725)
- in werking 1 april 1994 (Stb. 1994, 27)

Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (Stb. 1997, 500)

Koninklijk Besluit houdende bepalingen tot uitvoering van de Wet op de Weerkorpsen (Stb. 1938, 247)

- in werking 1 februari 1939 (Stb. 1938, 287)
- gewijzigd bij KB van 4 juli 1977 (Stb. 1977, 422)
- gewijzigd bij KB van 18 augustus 1979 (Stb. 1979, 475)
- in werking 26 september 1979
- gewijzigd bij KB van 10 mei 1989 (Stb. 1989, 190)
- gewijzigd bij KB van 30 oktober 1992 (Stb. 1992, 577)
- in werking 1 december 1992 (Stb. 1992, 589)

Beschikking van de minister van Justitie van 18 augustus 1939 (5e afdeling, nr. 1218) tot verlenging tot 1 november 1939 van de termijn van zes maanden na inwerkingtreding van de Wet op de Weerkorpsen waarbinnen organisaties die nog niet zijn erkend of toegelaten, worden geacht te zijn erkend of toegelaten (Stcrt. 1939, 162 en ANP 24(1939)1236 blz. 432 of 24(1939)1239 blz. 455-456)

Beschikking particuliere nachtveiligheidsdiensten (Beschikking van de minister van Justitie van 20 maart 1939, 5e afdeling, No 1650 G) (Algemeen Nederlandsch Politieweekblad 24(1939)1217, blz 197-198 en 24(1939)1218, blz 208-209 en Stcrt. 1939, 64)

- gewijzigd bij beschikking van 21 maart 1961 nr. N.D.-Algemeen
- ingetrokken Stcrt. 1979, 173

Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1979, 173)
in werking 26 september 1979

- gewijzigd Stcrt. 1982, 232
- gewijzigd Stcrt. 1985, 74
- in werking 1 april 1985
- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1988, 161)

- in werking 1 september 1988
- ingetrokken Stcrt. 1992, 232

Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1992, 232)

- gewijzigd Stcrt. 1993, 223
- gewijzigd Stcrt. 1994, 96
- gewijzigd Stcrt. 1996, 249
- gewijzigd Stcrt. 1997, 55
- ingetrokken Stcrt. 1997, 237

Regeling particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1997, 237)

Beschikking goedkeuring exameneisen en examenreglement voor het Basisdiploma Beveiligingsbeambte van de Stichting Vakopleiding Particuliere Beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1982, 232)

- ingetrokken Stcrt. 1983, 144

Beschikking ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1982, 232)

- ingetrokken Stcrt. 1983, 144

Beschikking ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1983, 144)

- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking verlenging ontheffing diploma-eisen beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1985, 66)

- vervallen 1 juli 1987

Beschikking verlenging ontheffingstermijn behalen diploma particulier beveiligingsbeambte (Stcrt. 1986, 217)

- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking verlenging ontheffing plicht bezit diploma particulier beveiligingsbeambte (Stcrt. 1987, 117)

- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking toelatingsvoorwaarden particuliere beveiligingsorganisaties (Stcrt. 1983, 144)

- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking Vereisten uitvoering beveiligingswerkzaamheden met een bewakingshond (Stcrt. 1982, 232)

- ingetrokken Stcrt. 1988, 161

Beschikking instelling Werkgroep Bewaking en Beveiliging (Commissie Kroeskamp) van de minister van Justitie van 10 juni 1974, Politie Nr. 623 J 574. (Zie Stcrt. 1974, 127 blz. 1)

Beschikking instelling Adviescollege Bewaking en Beveiliging van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63)

- gewijzigd bij beschikking van 10 mei 1982, Politie nr. 375/582
- gewijzigd bij beschikking van 28 november 1985, Politie nr. 1504/585
- gewijzigd bij beschikking van 30 januari 1985, Politie nr. 154/589
- gewijzigd bij beschikking van 5 december 1989, Politie nr. 2026/589

circulaire van de minister van Justitie van 1 augustus 1988, nr. 1056/588

circulaire van de minister van Justitie van 1 december 1992, nr. 268266/592/RT

circulaire van de minister van Justitie van 7 februari 1994, nr. 421621/594/DR

5. Actoren

De *minister van Justitie* is de eerste ondertekenaar van de Wet op de Weerkorpsen. Hij is specifiek verantwoordelijk voor die onderdelen van de wet die betrekking hebben op de particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus. Met het toezicht op de pbo's is de politie belast.

De *minister van Binnenlandse Zaken* is tweede ondertekenaar van de Wet op de weerkorpsen. Hij is verantwoordelijk voor vrijwillige burgerwachten wanneer deze optreden om gewapenderhand de openbare orde te handhaven of te herstellen. Hij is belast met de vergunningverlening en het toezicht op de naleving van voorschriften. Samen met de minister van Defensie is hij mede-verantwoordelijk voor het vrijwillige verlofspersoneel van de Koninklijke Landmacht dat ingezet kan worden bij binnenlandse onlusten.

De *minister van Defensie* is verantwoordelijk voor de toelating van en toezicht op weerbaarheids- en schietverenigingen. Om zich verder te bekwamen kan de minister hen toestemming geven tot het gebruik van militaire oefenterreinen. Daarnaast is hij mede-verantwoordelijk voor het vrijwillige verlofspersoneel van de Koninklijke Landmacht.

Werkgroep Bewaking en Beveiliging (Commissie Kroeskamp)

ingesteld	Bij beschikking van de minister van Justitie van 10 juni 1974, Politie Nr. 623 J 574.
opgeheven	1977
voorzitter	Mr. J.J. Kroeskamp, hoofd van het Stafbureau Juridische Zaken van de Directie Politie van het ministerie van Justitie
secretaris	In het secretariaat werd door het Stafbureau Juridische Zaken van de Directie Politie van het ministerie van Justitie voorzien
samenstelling	Vijftien vertegenwoordigers van particuliere beveiligingsorganisaties, van de ministeries van Justitie en van Binnenlandse Zaken, van rijks- en gemeentepolitie en van het Openbaar Ministerie
taak	het inventariseren van en rapporteren over de problemen van justitiële en politieke aard op het gehele gebied van de beveiliging en bewaking door particuliere organisaties; het adviseren van de minister van Justitie in het bijzonder over nachtveiligheidsdiensten, bedrijfsbewakingsdiensten, stil alarm, geldtransportbedrijven, overige beveiligings- en bewakingsdiensten, samenwerking tussen politie en pbo's, eisen van vakbekwaamheid en betrouwbaarheid, uitvoeringsvoorschriften van de Wet op de Weerkorpsen
bron	Stcrt. 1974, 127

Adviescollege Bewaking en Beveiliging

ingesteld	Bij beschikking van de minister van Justitie van 14 maart 1979, nr. 264 J 579 (Stcrt. 1979, 63) gewijzigd bij beschikking van 10 mei 1982, Politie nr. 375/582 gewijzigd bij beschikking van 28 november 1985, Politie nr. 1504/585 gewijzigd bij beschikking van 30 januari 1985, Politie nr. 154/589 gewijzigd bij beschikking van 5 december 1989, Politie nr. 2026/589
einddatum	Het college is via de Herzieningswet Adviesstelsel opgehouden te bestaan per 1 januari 1997
voorzitter	Aanvankelijk Mr. J.J. Kroeskamp, hoofd van het Stafbureau Juridische Zaken van de Directie Politie van het ministerie van Justitie, vervolgens drs. H.J. Heijboer, beveiligingsdeskundige, later Dr. E.C. Wessels, directeur van het Technisch Bureau ter Bevordering van Schadepreventie
secretaris	In het secretariaat werd zowel door het ministerie van Binnenlandse Zaken als van Justitie voorzien
samenstelling	Vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken, van rijks- en gemeentepolitie, van het Openbaar Ministerie en vakdeskundigen
taak	het volgen van de ontwikkelingen op het gebied van de bewaking en beveiliging en het rapporteren aan de minister van Justitie over deze ontwikkelingen; het doen van aanbevelingen aan de minister van Justitie, strekkende tot aanpassing van de uitvoeringsbesluiten van de Wet op de Weerkorpsen met het oog op bedoelde ontwikkelingen; het doen van aanbevelingen aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het ontwerpen van een wet, ter vervanging van de Wet op de Weerkorpsen; het desgevraagd adviseren van de minister van Justitie omtrent het beleid inzake de toelating van pbo's; het adviseren van de minister van Justitie met betrekking tot het overheidstoezicht op de bewaking- en beveiligingsbranche
bron	Staatsalmanak 1995-1996, blz. O 25

6. Geraadpleegde literatuur

Adviescollege Bewaking en Beveiliging, *Advies, ten behoeve van de minister van Justitie, over de noodzaak de geldende wettelijke regeling van bewakings- en beveiligingsorganisaties te wijzigen*, juni 1988

Beveiligingsjaarboek 1982-1997, T. Boot, H.J. Heijboer, R. Meijer (red.)
(Noorduijn/Deventer, 1983-1996)

N.J. Epker en P.M. van der Spek, 'Tien jaar Beveiligingsjaarboek; tien jaar particuliere beveiliging' in: *Beveiligingsjaarboek 1992*, T. Boot, H.J. Heijboer, R. Meijer (red.)
(Noorduijn/Arnhem, 1991)

R. Glas, 'Wijzigingsvoorstel Wet op de Weerkorpsen: beter laat dan nooit!' in: *Ars Aequi*
39(1990)4 blz. 222-230

P. Muijen, *Handleiding politie en particuliere beveiliging*, (VUGA/Den Haag, 1994)

J.J. de Waard en J. van der Hoek, *Particuliere beveiliging. Omvang, wet- en regelgeving in Nederland en Europa*, (ministerie van Justitie/Den Haag, 1991)

Wet op de weerkorpsen. Uitvoeringsvoorschriften geldende voor particuliere beveiligingsorganisaties, (ministerie van Justitie/Den Haag, 1988)

Werkgroep Bewaking en Beveiliging, *Interim-rapport Werkgroep Bewaking en Beveiliging*, 1975

Werkgroep Bewaking en Beveiliging, *Eindrapport Werkgroep Bewaking en Beveiliging*, 1977

Wetgeving op het Nederlandse politiewezen, Prof. dr. C.J.C.F. Fijnaut (red), (Gouda Quint/Arnhem, 1992)

R. Roodzant, 'Het complexe politiebestedel op Schiphol' in: *Tijdschrift voor de politie*
53(1991)6 blz. 255-260

Staatsalmanak voor het Koninkrijk der Nederlanden (SDU/Den Haag)

7. Afkortingen

ABB	Adviescollege Bewaking en Beveiliging
ANP	Algemeen Nederlandsch Politieweekblad
APB	Algemeen Politieblad
BSD	Basis Selectiedocument
BVL	Bijzondere Vrijwillige Landstorm
CCB	Coördinatie Commissie Beveiliging
FeBeNed	Federatie Beveiliging Nederland
IVOB	Stichting Instituut Vorming en Opleiding Beveiliging
NVOB	Nederlandse Vereniging van Ondernemers in de Beveiligingsbranche
pbo	particuliere beveiligingsorganisatie
PIVOT	Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn
prb	particulier recherchebureau
RIO	Rapport Institutioneel Onderzoek
Stb	Staatsblad
Stcrt	Staatscourant
SVPB	Stichting Vakopleiding Particuliere Beveiligingsorganisaties
TK	Tweede Kamer
Uneto	Unie van Elektrotechnische Ondernemers
WBB	Werkgroep Bewaking en Beveiliging
VEB	Vereniging van Europese Beveiligingsbedrijven
VPB	Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties